

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: **یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی**

عنوان درس: **تحلیل داده های کیفی**

کد درس: **۲۱**

نوع و تعداد واحد: **۱ واحد تئوری، ۱ واحد عملی**

نام مسؤول درس: **دکتر مهناز سنجری**

مدرس / مدرسان: **دکتر مهناز سنجری**

پیش‌نیاز / هم‌زمان: **درس کد ۱۵**

رشته و مقطع تحصیلی: **دکترای یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی**

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: **دانشیار**

رشته تخصصی: **آموزش پرستاری**

محل کار: **پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی تهران**

تلفن تماس: **۸۸۲۲۰۰۷۱**

نشانی پست الکترونیک: mahnaz.sanjari@gmail.com

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی (QDA) فرآیند سازماندهی، تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌های کیفی، اطلاعات غیر عددی، مفهومی، برای جمع‌آوری مفاهیم، مضامین و الگوها و پاسخ به سؤالات تحقیق است. از این رو این دوره برای کمک به شناسایی اقداماتی که باید برای بهبود مهارت‌ها در زمینه تحلیل کیفی انجام دهید، طراحی شده است.

برنامه درسی این دوره با انتخاب کتاب‌های الکترونیکی، مقالات روش‌شناسی و جلسات حضوری پوشش داده می‌شود و همچنین مطالب از منابع مختلف مانند فیلم‌های آموزشی یا پادکست‌ها نیز در دسترس می‌باشد.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

فراگیران با اصول مدیریت تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، روش‌های گردآوری داده‌ها، انواع روش‌های تحلیل کیفی داده‌ها، تعاریف فرآیند کدگذاری، طبقه‌بندی، طبقه‌بندی و مضمون‌سازی آشنا و به نظریه در حوزه مطالعات سلامت می‌رسند.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

مفاهیم نظری

• انواع روش‌های کیفی را به اختصار توضیح دهید

• تعاریف و زمینه‌ها را در تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی توصیف کنید

• تعاریف مدیریت داده‌ها در تحقیقات کیفی را تعریف کنید

• روش‌های نمونه‌گیری در تحقیقات کیفی را توضیح دهید

• روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی را روشن کنید

• کدگذاری و طبقه‌بندی داده‌های کیفی را شرح دهید.

• گزارش تحلیل داده‌های کیفی را شرح دهید

مفاهیم کاربردی

• یک موضوع در روش تحلیل محتوا در رشته تخصصی خود تعیین کنید

• یک نمونه کدگذاری و طبقه بندی انجام دهید

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۳

حضوری

مجازی^۲

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروههای کوچک

ایفای نقش

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفا نام ببرید .....

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
۱ و ۲	طرح درس و مروری بر تحقیقات کیفی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، یادگیری مبتنی بر سناریو	- ارائه تکلیف عملی - ارزیابی انتقادی مقاله - آرایه کارت خلاصه	دکتر مهناز سنجری
۳	تجزیه و تحلیل داده های کیفی: چالش ها، تعاریف	"	"	"
۴	روش های نمونه گیری کیفی (ناهمگن، همگن، نظری و ...)	"	"	"
۵ و ۶	اصول اساسی مصاحبه، گروه متمرکز، دلفی، گروه اسمی، مشاهده، مستند)	"	"	"
۷	مراحل و فرآیند تحلیل داده های کیفی	"	"	"
۸	توسعه کد، دسته بندی، تم ها و مفاهیم	"	"	"
۹ و ۱۰	راهنماهای تحلیلی خاص (تحلیل تطبیقی مستمر، رویکردهای پدیدارشناختی، روش های قوم نگاری، روایت تاریخی، تحلیل گفتمان و محتوا، فرآیند رفلکشن ممو،)	"	"	"
۱۱	ملاحظات فرآیند تحلیل داده های کیفی (ریگور، ملاحظات اخلاقی)	"	"	"
۱۲	ارزیابی انتقادی پژوهش کیفی	"	"	"
۱۳	نرم افزار تجزیه و تحلیل تحقیقات کیفی	"	"	"
۱۴	مدیریت پروژه و تحقیقات کیفی	"	"	"

وظایف و انتظارات از دانشجو:

منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است (وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱)

رویکردهای دیداری، شنیداری، خواندن انتقادی و نوشتن استراتژی‌های یادگیری غالب هستند. تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی به جای حفظ کردن، بر درک و تأمل تمرکز دارد. سعی کنید تکلیف را با رویکردهای تحلیلی انجام دهید. تلاش برای یافتن موضوعات، نگرانی‌ها و سؤالات در زمینه بالینی خود و پاسخگویی به این سؤالات با مطالعه کیفی.

- برای ارسال تکالیف خود در موعد مقرر وقت شناس باشید.
- کشف کنید که مطالعه کیفی در مورد چیست.
- بازخورد خود را در مورد خودارزیابی بنویسید.
- یادگیرنده تفکر تحلیلی و انتقادی باشید

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۲:
- ذکر روش ارزیابی دانشجو:
- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو:
- ارزشیابی تکوینی و جمعی

ارزیابی تکوینی:

مشارکت فعال شامل:

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

✓ **ارزیابی تکوینی (سازنده)^۲:** ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ **ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲:** ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد: آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «چورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و .... آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE^۲، OSLE^۲ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۲ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS^۲، لاگ‌بوک^۲، کارپوشه (پورت فولیو)^۲، ارزیابی ۳۶۰ درجه^۲ و .... باشد.

- انجام تکالیف به موقع و ارائه بازتاب ۱۰٪
- سه سخنرانی عملی ۲۰٪
- پنج ارزیابی انتقادی و کارت خلاصه ۲۰٪
- ارزیابی تراکمی:
- - امتحان نهایی: ۵۰٪

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- Pope, C., & Mays, N. (Eds.). (2020). *Qualitative research in health care* (pp. 111-134). Oxford, UK:: Wiley Blackwell.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology*: Sage.
- Järvinen, M., & Mik-Meyer, N. (Eds.). (2020). *Qualitative analysis: eight approaches for the social sciences*. Sage.
- Snow, M. E. (2022). John Creswell and Johanna Creswell Báez.(2020). *30 Essential Skills for the Qualitative Researcher*, Thousand Oaks, CA: Sage. eBook, 338 pages.(ISBN 978-1-5443-5570-2).

ب) مقالات:

- Muzari, T., Shava, G. N., & Shonhiwa, S. (2022). Qualitative research paradigm, a key research design for educational researchers, processes and procedures: A theoretical overview. *Indiana Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(1), 14-20.
- Drog, J., Milota, M., Vos, S., Bredenoord, A., & Jongsma, K. (2022). Integrating artificial intelligence in pathology: a qualitative interview study of users' experiences and expectations. *Modern Pathology*, 35(11), 1540-1550.
- Lapedis, C. J., Kroll-Wheeler, L., DeJonckheere, M., Johnston, D., & Owens, S. R. (2021). Broadening the scope: a qualitative study of pathologists' attitudes toward patient-pathologist interactions. *American Journal of Clinical Pathology*, 156(6), 969-979.
- Mujumdar, V., Butler, T. R., & Shalowitz, D. I. (2021). A qualitative study on the impact of long-distance travel for gynecologic cancer care. *Gynecologic Oncology Reports*, 38, 100868.
- Hart, T., & Achterman, P. (2017). *Qualitative analysis software (ATLAS.ti/Ethnograph/MAXQDA/NVivo)*. The international encyclopedia of communication research methods.
- Noble, H., & Smith, J. (2014). Qualitative data analysis: a practical example. *Evidence-based nursing*, 17(1), 2-3.

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- Niedbalski, J., & Ślęzak, I. (2021). Exploring CAQDAS-How to support a novice user of computer aided qualitative data analysis software. In *Computer Supported Qualitative Research: New Trends in Qualitative Research (WCQR2021)* 5 (pp. 217-233). Springer International Publishing.
- Sgier, I. (2014). Qualitative data analysis report: Analysis of the BeLL interviews in 10 countries, overall report. Work Package Report, Project BeLL–Benefits for Lifelong Learning. Schweizerischer Verband für Weiterbildung SVEB. Abgerufen von [www. bell-project. eu/cms/wp-content/uploads/2014/06/BeLL-Qualitative-Data-Analysis-Report. pdf](http://www.bell-project.eu/cms/wp-content/uploads/2014/06/BeLL-Qualitative-Data-Analysis-Report.pdf) (30.03. 2015).
- Wong, L. P. (2008). Data analysis in qualitative research: A brief guide to using NVivo. *Malaysian family physician: the official journal of the Academy of Family Physicians of Malaysia*, 3(1), 14.